

RIKSDAGENS SVAR 243/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om anordningar inom räddningsväsendet

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lag om anordningar inom räddningsväsendet (RP 157/2006 rd).

Beredning i utskott

Förvaltningsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (FvUB 29/2006 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lag:

Lag

om anordningar inom räddningsväsendet

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att säkerställa att anordningar inom räddningsväsendet är säkra och lämpar sig för sitt ändamål samt att de överensstämmer med kraven och därför utan hinder kan släppas ut på marknaden och tas i bruk.

Syftet med lagen är också att säkerställa att det genom behöriga installationer, behörigt underhåll och behöriga besiktningar av anordningar inom räddningsväsendet garanteras att anordningarna fungerar effektivt och tillförlitligt i överensstämmelse med sitt ändamål.

Finland släpper ut anordningar inom räddningsväsendet på marknaden eller överlåter sådana anordningar för att tas i bruk. Lagen tillämpas också på affärer som installerar och underhåller branddetektorer och släckanläggningar, affärer som underhåller och besiktar handbrandsläckare, bedömningsorgan som bedömer överensstämmelsen med kraven och besiktningsorgan som besiktar branddetektorer och automatiska släckanläggningar.

Dessutom tillämpas lagen på förfarandet för att påvisa överensstämmelse med kraven i fråga om anordningarna inom räddningsväsendet och på märkning av anordningarna.

2 §

Tillämpningsområde

Lagen tillämpas på anordningar inom räddningsväsendet liksom på tillverkare, importörer och säljare av anordningarna och på andra som i

3 §

Annan tillämplig lagstiftning

Bestämmelserna om utsläppande på marknaden eller överlåtande för ibruktagande av anordningar inom räddningsväsendet i någon annan

lag skall, om de avviker från denna lag, tillämpas i stället för denna lag.

Om en anordning inom räddningsväsendet är en byggprodukt som avses i rådets direktiv 89/106/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om byggprodukter (byggproduktdirektivet), tillämpas 2, 3 och 7—11 kap. i lagen om godkännande av byggprodukter (230/2003) när överensstämmelse skall påvisas.

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) anordning inom räddningsväsendet
 - a) branddetektorer som installeras i byggnader, detektorer som varnar för fara för någon annan olycka samt anordningar som larmar och varnar,
 - b) släckanläggningar och rökventilationsanläggningar som är avsedda för fast installering i byggnader,
 - c) utrustning för förstahandssläckning, till exempel handbrandsläckare och släckningsfilter,
 - d) produkter för märkning och belysning av utrymningsvägar,
 - e) fabrikstillverkade eldstäder som är avsedda att bli fast anslutna till skorstenar, till exempel spisar och bastuugnar, och som är avsedda att uppvärmas med fast bränsle,
 - f) anordningar och produkter för byggande och utrustning av skyddsrum,
- 2) installationsaffär affärer som installerar och underhåller branddetektorer och släckanläggningar,
- 3) handbrandsläckaraffär affärer som underhåller och besiktar handbrandsläckare,
- 4) bedömningsorgan en sammanslutning, en inrättning eller något annat organ som i föreskrivna fall skall tillhandahålla tjänster för bedömning av om en anordning inom räddningsväsendet stämmer överens med kraven, innan den släpps ut på marknaden eller tas i bruk,
- 5) besiktningsorgan en sammanslutning, en inrättning eller något annat organ som med re-

gelbundna intervaller gör besiktningar av branddetektorer och automatiska släckanläggningar.

5 §

Allmänna krav på anordningar inom räddningsväsendet

Anordningar inom räddningsväsendet skall vara lämpade för sitt användningsändamål och funktionssäkra. Dessutom skall de ha egenskaper som gör att de kan användas riskfritt och utan fara för människor, egendom eller miljön.

Anordningarna skall ha nödvändig märkning som visar att de stämmer överens med kraven och, om det inte i övrigt är uppenbart, identifieringsmärkning för att identifiera den som har tillverkat eller släppt ut anordningen på marknaden.

En anordning skall levereras med information och anvisningar som behövs för installation, användning och underhåll på behörigt sätt. Bruks-, underhålls- och installationsanvisningarna skall ge adekvat information om anordningens egenskaper, användningsändamål och säker hantering.

Genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare bestämmelser om kraven på anordningar inom räddningsväsendet, märkning av dem och om information och anvisningar som skall åtfölja anordningarna.

6 §

Hur överensstämmelse skall påvisas

Den som släpper ut en anordning inom räddningsväsendet på marknaden eller överlåter en sådan anordning till någon skall försäkra sig om och tillförlitligt kunna bestyrka att anordningen uppfyller lagstadgade krav.

En anordning inom räddningsväsendet anses stämma överens med kraven, om tillverkaren har lämnat en behörig försäkran om överensstämmelse och märkt anordningen på behörigt sätt eller om ett bedömningsorgan har påvisat överensstämmelse i ett certifieringsförfarande. Bestämmelser om anlitande av bedömningsorgan kan

utfärdas när kraven för anordningen läggs fast. Certifieringsförfarandet skall innefatta de åtgärder som krävs för att överensstämmelse skall kunna påvisas. För överensstämmelse gäller det som i 5 § bestäms om allmänna krav på anordningar inom räddningsväsendet. Tillverkaren skall förvara tekniska och andra dokument som behövs för att påvisa överensstämmelse och vid tillsyn.

Om en anordning inom räddningsväsendet omfattas av författningarna om CE-märkning, påvisas det genom CE-märkningen och de tillhörande skyldigheterna för tillverkaren att anordningen stämmer överens med författningarna.

Genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare bestämmelser om certifieringsförfarandet och andra förfaranden när överensstämmelse påvisas och om skyldigheten att anlita bedömningsorgan för att påvisa överensstämmelse.

7 §

Vissa arbeten för konstruktion, installation, underhåll och besiktning av anordningar

Branddetektorer och liknande system som fast installeras i byggnader eller på liknande objekt och som skall installeras enligt lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av lag eller enligt myndighetsbeslut, eller som kopplas till nödcentraler genom telekommunikationsförbindelse, samt automatiska släckanläggningar skall konstrueras och installeras så att de fungerar på behörigt sätt och tillförlitligt och inte medför fara för människor, egendom eller miljön. Anordningarna skall konstrueras och installeras med beaktande av deras och installationsobjektets användningsändamål samt med hänsyn till att de skall vara kompatibla med andra system som eventuellt påverkar deras funktion.

Branddetektorer och liknande system samt automatiska släckanläggningar som avses i 1 mom. skall underhållas och besiktas så att anordningarna uppfyller lagstadgade krav under den tid de används.

Handbrandsläckare skall underhållas och besiktas med metoder som garanterar deras säkerhet och funktionssäkerhet.

Genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare bestämmelser om konstruktion, installation, underhåll och besiktning av anordningar i enlighet med denna paragraf.

8 §

Installationsaffärer och handbrandsläckaraffärer

En installationsaffär och handbrandsläckaraffär som utför arbeten som avses i 7 § skall innan verksamheten inleds lämna en anmälan för tillsynsändamål till säkerhetsteknikcentralen. Anmälan skall innehålla uppgifter om verksamhetsutövaren, den ansvariga personen samt om verksamheten och instrumenten.

Genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare bestämmelser om den anmälan som installationsaffärer och handbrandsläckaraffärer skall göra och om vilka uppgifter som skall ingå i anmälan.

9 §

Ansvarig person

Den ansvariga person som avses i 8 § skall se till att affären iakttar gällande bestämmelser.

Verksamhetsutövaren själv eller en person som är anställd i affären i huvudsyssla kan vara ansvarig person. Den ansvariga personen skall genom utbildning och arbetserfarenhet ha uppnått den specialkompetens som uppdraget kräver. Den ansvariga personen skall visa sin behörighet genom prov som ordnas av säkerhetsteknikcentralen eller av någon annan instans med adekvat sakkunskap som säkerhetsteknikcentralen har godkänt. Säkerhetsteknikcentralen utfärdar ett behörighetsintyg för viss tid för den som uppfyller behörighetsvillkoren. Säkerhetsteknikcentralen kan återkalla behörighetsintyget, om personen inte längre uppfyller behörighetsvillkoren eller i väsentlig omfattning försummar sin omsorgsskyldighet enligt 1 mom.

Genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare bestämmelser om den ansvariga perso-

nens uppgifter, behörighetsvillkor och hur behörighet skall visas.

10 §

Installationsaffärers och handbrandsläckaraffärers verksamhet

Installationsaffärerna och handbrandsläckaraffärerna skall utföra installation, underhåll och besiktning av anordningar sakkunnigt och omsorgsfullt och enligt god installations- och underhållssed samt iaktta gällande bestämmelser och allmänt godtagna rekommendationer.

Genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare bestämmelser om hur installation, underhåll och besiktning av anordningar skall utföras, om instrument som används i arbetet och om hur arbetet registreras samt om installationsbevis.

11 §

Godkännande av bedömningsorgan och besiktningsorgan

Säkerhetsteknikcentralen godkänner på ansökan de bedömningsorgan som utför bedömnings-tjänster i fråga om överensstämmelse för anordningar inom räddningsväsendet och de besiktningsorgan som inspekterar branddetektorer och automatiska släckanläggningar, med undantag för bedömningsorgan som omfattas av tillämpningsområdet för byggproduktivet.

I beslutet om godkännande skall säkerhetsteknikcentralen ange bedömningsorganets eller besiktningsorganets behörighetsområde och besiktningsorganets uppgifter och bransch, fastställa hur organets tillsyn skall ordnas och vid behov ange andra krav, begränsningar och villkor för dess verksamhet i syfte att säkerställa att uppgifterna utförs på behörigt sätt. Godkännande kan ges för viss tid.

Ett bedömningsorgan eller ett besiktningsorgan som är godkänt av ett land som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller av Turkiet jämföras med ett organ som avses i 1 mom., om vid godkännandet av organet har

iakttagits krav som motsvarar kraven enligt denna lag.

12 §

Förutsättningar för godkännande av bedömningsorgan och besiktningsorgan

Ett bedömningsorgan och ett besiktningsorgan godkänns, om

1) organet är ekonomiskt och även i övrigt oberoende i den verksamhet som gäller bedömning och besiktning,

2) organet har tillräcklig tillgång till kvalificerad personal, och personalens oberoende har fastställts i fråga om bedömnings- och om besiktningsorgansuppgifterna,

3) organet har de anordningar, instrument och system som verksamheten förutsätter,

4) organet har en med hänsyn till verksamhetens art och omfattning tillräcklig ansvarsförsäkring eller något annat motsvarande arrangemang som kan anses tillräckligt, samt

5) organet är en juridisk person som är registrerad i Finland eller en del av en juridisk person som är registrerad i Finland.

Ett bedömningsorgan och ett besiktningsorgan skall genom en bedömning av en oberoende sakkunnig visa att de uppfyller förutsättningarna i 1 mom.

Bedömningsorganet och besiktningsorganet skall underrätta säkerhetsteknikcentralen om sådana förändringar i sin verksamhet som kan påverka uppfyllandet av förutsättningarna för godkännande.

13 §

Bedömningsorganens och besiktningsorganens uppgifter

Ett bedömningsorgan utför de bedömningsuppgifter för påvisande av överensstämmelse som avses i 6 § 2 mom. och som syftar till att säkerställa att de anordningar inom räddningsväsendet som släpps ut på marknaden eller tas i bruk uppfyller villkoren i denna lag.

Ett besiktningsorgan utför ibruktagningsbesiktningar och periodiska besiktningar av anordningar som avses i 7 § 1 mom.

Besiktningsorganen skall till den lokala räddningsmyndigheten anmäla allvarliga brister som vid besiktningar upptäcks i branddetektorer eller automatiska släckanläggningar.

14 §

Utförande av uppgifter

Bedömningsorganen och besiktningsorganen utför sitt uppdrag under tjänsteansvar. När de utför sitt uppdrag skall de ta hänsyn till gällande bestämmelser och allmänt godtagna rekommendationer om produkten.

Bedömningsorganen och besiktningsorganen skall bevaka utvecklingen i bestämmelser och standarder inom sitt område och samverka med andra organ inom sitt område i den mån det är nödvändigt för att säkerställa samordnade åtgärder.

När ett bedömningsorgan eller ett besiktningsorgan utför offentliga förvaltningsuppgifter som avses i denna lag skall det följa bestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003), förvaltningslagen (434/2003) och språklagen (423/2003).

Bedömningsorganen och besiktningsorganen kan anlita utomstående provnings- och besiktningservice och andra utomstående tjänster när de själva svarar för den samlade bedömningen. En utomstående tjänstetillhandahållare skall uppfylla kraven i 12 § 1 mom. och följa bestämmelserna i denna lag om bedömnings- och besiktningsuppgifter. Det som i 1 och 3 mom. i denna paragraf föreskrivs om bedömningsorgan och besiktningsorgan tillämpas också på en utomstående tjänstetillhandahållare som avses i detta moment.

15 §

Närmare bestämmelser om bedömnings- och besiktningsorgan

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om godkännandeförfarandet av bedömnings- och besiktningsorgan i enlighet med 11 och 12 §, förutsättningarna för godkännande och bedömning av förutsättningarna.

Genom förordning av statsrådet kan dessutom utfärdas närmare bestämmelser om de uppgifter som bedömnings- och besiktningsorganen har enligt 13 och 14 § och om hur de skall utföras samt om innehållet i besiktningsorganens besiktningar och procedurerna vid besiktningar.

16 §

Myndighetsregister

Säkerhetsteknikcentralen skall för de uppgifter den har enligt denna lag föra ett register över de installationsaffärer och handbrandsläckaffärer som gjort anmälan med stöd av denna lag samt över de bedömnings- och besiktningsorgan som den har godkänt. Dessutom skall centralen föra ett register över behörighetsintyg som utfärdas med stöd av denna lag och över de ansvariga personer som avses i 9 §.

I registret skall namnet på personen, affären eller organet och nödvändig kontaktinformation antecknas. Dessutom skall kriterier, giltighetstid och specialkompetensområde antecknas angående behörighetsintyg och godkännande. Uppgifterna förvaras i fem år efter att giltighetstiden för godkännandet eller behörighetsintyget har gått ut eller affärsrörelsen har upphört.

I fråga om sekretess för och utlämnande av personuppgifter ur registret tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och på annan behandling av personuppgifter personuppgiftslagen (523/1999). Uppgifter ur registret får lämnas ut som kopia och i elektronisk form också över ett allmänt datornät.

17 §

Tillsyn

Säkerhetsteknikcentralen utöver tillsyn över att denna lag följs och över bedömnings- och besiktningsorganens verksamhet.

Den lokala räddningsmyndigheten skall göra anmälan till säkerhetsteknikcentralen, om den vid brandsyn eller annan verksamhet upptäcker allvarliga brister i anordningar inom räddningsväsendet eller i installationsaffärers eller besiktningsorgans verksamhet.

18 §

Förbud och tvångsmedel

Om en sådan anordning inom räddningsväsendet som avses i 4 § 1 mom. inte uppfyller de krav som ställs på den i denna lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den och detta medför en uppenbar säkerhetsrisk kan säkerhetsteknikcentralen

1) helt och hållet eller för viss tid förbjuda försäljning eller annan överlåtelse av anordningen,

2) kräva att anordningen ändras så att den uppfyller kraven, och

3) ålägga tillverkaren, importören, försäljaren eller någon annan överlåtare som avses i 2 § 1 mom. att offentligt inom en utsatt tid informera om en risk med anordningen eller själv informera om detta på tillverkarens eller importörens bekostnad.

Om en installationsaffär eller en handbrandsläckaraffär som avses i 2 § inte längre uppfyller de villkor eller krav för verksamheten som anges i 8—10 § eller handlar i strid med förpliktande beslut, skall säkerhetsteknikcentralen ge affären en tillräckligt lång frist för att avhjälpa bristen. Om bristen inte avhjälpas inom utsatt tid, kan säkerhetsteknikcentralen vid väsentlig förseelse förbjuda installationsaffären eller handbrandsläckaraffären att fortsätta med sin verksamhet i enlighet med denna lag.

Om ett bedömningsorgan eller ett besiktningsorgan inte längre uppfyller kraven i 12 § el-

ler inte följer villkoren i ett beslut som avses i 11 § eller i övrigt i väsentlig grad handlar i strid med författningarna, skall säkerhetsteknikcentralen ge organet en tillräckligt lång frist för att rätta till saken. Centralen kan återkalla godkännandet om organet inte avhjälpas bristen inom utsatt tid.

19 §

Tillsynsmyndighetens befogenheter

För tillsynen över att denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den iakttas har säkerhetsteknikcentralen rätt att få tillträde till en plats där sådana anordningar inom räddningsväsendet som avses i 4 § 1 punkten tillverkas, lagras, säljs och används och till en plats där anordningar som avses i 7 § 1 mom. har installerats eller underhålls. Tillsynsåtgärder får dock inte vidtas på en plats som skyddas av hemfriden eller ett sådant objekt som är i försvarsmaktens besittning och som skall hållas hemligt med hänsyn till rikets säkerhet.

Utan hinder av sekretessbestämmelserna har säkerhetsteknikcentralen rätt att av den som tillverkar, importerar, säljer eller i övrigt överlåter en anordning inom räddningsväsendet och som avses i 2 § 1 mom. eller som innehar en sådan anordning samt av tull-, arbetarskydds-, räddnings- och konsumentskyddsmyndigheterna liksom av en installationsaffär och en handbrandsläckaraffär som avses i 4 § samt av ett bedömningsorgan eller besiktningsorgan få de uppgifter som är nödvändiga för tillsynen över att denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den iakttas. Rätten att få upplysningar gäller dock inte sådana försvarsmaktens uppgifter som skall hållas hemliga med hänsyn till rikets säkerhet.

Om en i 2 mom. avsedd tillverkare, importör, säljare eller annan överlåtare trots uppmaning försummar sin plikt att lämna uppgifter till säkerhetsteknikcentralen eller om det förekommer betydande brister i dem och uppgifterna inte kan fås omedelbart på något annat sätt, har säkerhetsteknikcentralen rätt att förbjuda att anordningen tillverkas, saluförs, säljs och i övrigt

överlåts tills det kan säkerställas att anordningen överensstämmer med kraven.

Säkerhetsteknikcentralen har rätt att till gängse pris som provexemplar få ett nödvändigt antal anordningar som saluförs. Om anordningen inte uppfyller kraven enligt denna lag eller de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den, har säkerhetsteknikcentralen rätt att hos den finska tillverkare eller den importör som släpper ut anordningen på den finska marknaden ta ut anskaffningspriset för anordningen samt de kostnader som orsakats av provning och besiktning av anordningen, eller om en finsk tillverkare eller importör inte påträffas, hos den näringsutövare av vilken säkerhetsteknikcentralen anskaffat anordningen.

20 §

Ömsesidigt erkännande

Anordningar inom räddningsväsendet som införts från länder som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller från Turkiet anses överensstämma med denna lag, om de i det landet uppfyller de krav enligt sådana gällande bestämmelser och föreskrifter som garanterar en säkerhetsnivå som motsvarar den säkerhetsnivå som föreskrivs i denna lag.

Åtgärder som avses i 13 § och som utländska bedömningsorgan vidtagit för att påvisa överensstämmelse skall godkännas, om detta förutsätts eller bestäms i internationella fördrag som är bindande för Finland.

Behörigheten för en ansvarig person som avses i 9 § kan också bestyrkas genom ett utländskt behörighetsintyg eller med ett liknande dokument, om de krav som erhållandet av intyget eller dokumentet grundar sig på motsvarar vad som föreskrivs i denna lag eller med stöd av den.

21 §

Sökande av ändring

I ett förvaltningsbeslut som säkerhetsteknikcentralen fattat med stöd av denna lag får änd-

ring sökas genom besvär i enlighet med förvaltningsprocesslagen (586/1996). Beslutet skall iaktas trots att det har överklagats, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

I ett beslut som ett bedömningsorgan har fattat om intyg över överensstämmelse och ett besiktningsorgan har fattat om besiktningsintyg, kan rättelse yrkas hos det organ som fattat beslutet inom 30 dagar från delfåendet av beslutet. Bestämmelser om organets skyldighet att foga en anvisning om rättelseyrkande till beslutet finns i förvaltningslagen. Ett beslut som bedömningsorganet och besiktningsorganet fattar i rättelseförfarandet får överklagas hos förvaltningsdomstolen i enlighet med förvaltningsprocesslagen.

22 §

Tystnadsplikt

Utan hinder av tystnadsplikten enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet får sekretessbelagd information som erhållits när uppgifter i enlighet med denna lag utförts lämnas ut till tillsynsmyndigheten för tillsynsuppgifter och till förundersöknings- och åklagarmyndigheterna för utredning av brott.

Säkerhetsteknikcentralen samt ett bedömningsorgan och ett besiktningsorgan har rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna lämna upplysningar även till utländska offentliga organ som övervakar produktsäkerheten, om detta är nödvändigt för att den risk som produkterna medför skall kunna undvikas.

23 §

Vite och handräckning

Säkerhetsteknikcentralen kan förena ett förbud och ett föreläggande som meddelats med stöd av denna lag med vite. I fråga om vite gäller vad som föreskrivs i viteslagen (1113/1990).

Polisen och, i fråga om en anordning inom räddningsväsendet som förs in från en stat utanför Europeiska unionen, den myndighet som utför tullkontroll skall vid behov lämna handräck-

ning för övervakningen av att denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdas med stöd av den följs och för verkställigheten av dem.

24 §

Närmare bestämmelser och anvisningar

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet.

Säkerhetsteknikcentralen kan meddela anvisningar som samordnar tillämpningen av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt tillsynen.

25 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen av den 30 april 1999 om de tekniska kraven på anordningar inom räddningsväsendet och brandsäkerheten för produkter (562/1999). Förordningar och föreskrifter som inrikesministeriet har utfärdat med stöd av lagen förblir dock i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

26 §

Övergångsbestämmelser

Ett besiktningsorgan som har godkänts innan denna lag har trätt i kraft får fortsätta med sin verksamhet utan särskilt godkännande som ett besiktningsorgan enligt denna lag under den tid som anges i beslutet om godkännande.

Godkännanden och beslut som har utfärdats eller givits med stöd av de författningar som anges i 25 § 2 mom. är fortfarande giltiga på de villkor som nämns i dem.

Helsingfors den 12 december 2006